

Vereniging Sittards Verleden

Lezing: 35 jaar Wereldwinkel in Sittard. 1983 – 2018

De Wereldwinkel in Sittard wordt opgericht op 21 maart 1983. Het zijn een aantal particulieren, zowel uit kerkelijke als uit niet-kerkelijke kring, die het initiatief daartoe nemen.

Het ontstaan van Wereldwinkels, zowel nationaal als internationaal, past in een tijdsbeeld van grote maatschappelijke veranderingen in de jaren zestig, zeventig en tachtig van de vorige eeuw. In ons land komt in 1969 de eerste wereldwinkel in Breukelen.

De belangstelling voor de problematiek van de ontwikkelingslanden ontstaat na de Tweede Wereldoorlog vooral onder invloed van de dekolonisatie van een groot aantal koloniën met name in Afrika en Azië. Deze ontwikkelingslanden verenigen zich in de jaren zestig in de UNCTAD en vragen nadrukkelijk aandacht voor de beperkingen in ontwikkelingsmogelijkheden die hun door een oneerlijk handelssysteem worden opgelegd. Maar er zijn meer oorzaken aan te geven waardoor de belangstelling voor de “Derde Wereld” groeit.

Allereerst is van belang dat de Katholieke Kerk een poging doet te moderniseren: Het Tweede Vaticaans Concilie stelt veel maatschappelijke problemen aan de orde, zoals kernwapenwedloop, dekolonisatie, invloed van de Bevrijdingstheologie en consumptiemaatschappij. Ook het Pastoraal Concilie van de Ned. Kerkprovincie vraagt naast vele andere thema's nadrukkelijk aandacht voor ontwikkelingssamenwerking.

Ook de jongerencultuur verandert na WO-2: jongeren bestoken de oudere generatie met ongebruikelijke vragen (2x wereldoorlog in halve eeuw) en eisen inspraak, democratie, emancipatie. Zij sluiten zich niet langer aan bij de traditionele jongerenclubs van hun (voor-) ouders, en zoeken hun weg in bars, dancings en instuif. Beatmissen met modern instrumentarium trekken veel belangstelling, ook in Sittard. Jongerencentra worden razend populair: Carna in Einighausen, 't Kelderke aan de Rijksweg en Don Quichotte aan Wal 1-3. Er is volop gelegenheid tot experimenteren en discussiëren. Geen enkel thema blijft in principe onbesproken.

Binnen het onderwijs worden grote, structurele wijzigingen doorgevoerd (o.a. Mammoetwet). In Sittard bloeit het openbaar Onderwijs in de jaren zeventig op.

De Katholieke Sociale Academie heeft de naam van een “rode” academie te zijn. Studenten en docenten eisen meer inspraak bij benoemingen en de inhoud van de lessen.

Er wordt aandacht gevraagd voor de huisvesting van studenten (Sittard Onderwijsstad) en daarmee de kiem gelegd van de kraakbeweging in onze stad.

Het Pleintje aan de Putstraat, daar waar voorheen Drukkerij Alberts was gevestigd, koopt beeldend kunstenaar Frans Malschaert de opstallen. Hij verzorgt theaterproducties in het Sirkel-theater en verhuurt het overige aan alternatieve bedrijfjes, zoals Kollektief Rampenplan, boekhandel Katastrofe, een drukkerij, Vegetarisch restaurant en de Wereldwinkel.

Bart Jan de Graaf: “...Sittard mag in die jaren met recht een activistisch bolwerk genoemd worden waar een inspirerende en aanstekelijke invloed van uitgaat”

Uit: De Onderstroom, Sittard 2012

Paul Meijs in Kerkrade mag als een van de pioniers van de wereldwinkel worden gezien. Hij richt S.O.S. Wereldhandel op en start met de verkoop van koffie en kunstnijverheid. Enkele Sittardenaren

onderhouden contact met SOS en nemen initiatieven om de verkoop van “zuivere” koffie te stimuleren.

Het zijn o.a. twee studenten van de Sociale Academie die de notariële akte bij de oprichting van de Wereldwinkel ondertekenen. Vrijwilligers komen uit verschillende kerkelijke en maatschappelijke organisaties. De eerste huisvesting ligt aan Het Pleintje.

Maar na enkele maanden moet worden besloten het pand te verlaten. De baten wegen niet op tegen de kosten. Mogelijke oorzaken: geringe verkopen a.g.v. ongunstige ligging en wollig imago.

Het alternatief is een vaste verkoopstand op de wekelijkse donderdagmarkt nabij het Hervormd Kerkje. Het depot ligt in een garage in Munstergeleen bij een van de vrijwilligers. In 1988 vestigt de winkel zich in het pand Wilhelminastraat 25,(school Snel). Helaas blijkt dit weinig succesvol: buiten de loop van het winkelend publiek, en inbraken die tot veel schade leiden.

In 1990 volgt de verhuizing naar Steenweg 86, pand van de KWJ. Hier is naast winkelruimte ook voldoende mogelijkheid voor opslag. Daarnaast zijn er ruimtes voor thema-avonden, en het documentatiecentrum. Het assortiment wordt uitgebreid, de winkelinrichting krijgt grote aandacht mede doordat onze winkel is aangesloten bij de Landelijke Vereniging van Wereldwinkels.

In 2004 volgt de verhuizing naar Steenweg 61. Dit pand is nog groter en heeft meer etalageruimte. Het biedt nog meer mogelijkheden.

Helaas heeft het Steenweggebied enorm te leiden onder de terugloop van het winkelend publiek: verhuizing ziekenhuis en economische crisis. Dat heeft tot gevolg dat nog eenmaal uitgeweken wordt naar een ander pand, Steenweg 25a, dicht bij het winkelcentrum. Helaas heeft dat niet mogen baten . Per 1 januari 2019 sluit de Wereldwinkel definitief de deuren.

De vrijwilligers zijn van onschatbare waarde geweest. Zij zorgden voor de bemensing tijdens de openingsuren, ook in de vakanties. Zij bepaalden de inkoop, richtten de winkel in, hielden de voorraden bij, verstrekten informatie over de producten en hun producenten. Naast de winkel waren zij aanwezig bij informatie- en verkoop stands tijdens vele manifestaties.

Daarnaast was de Wereldwinkel betrokken bij organisaties die zich bezig hielden met Vrede en Gerechtigheid en bood enkele hiervan onderdak.

Overeenkomstig de doelstellingen verzorgde de Wereldwinkel tal van activiteiten die een (bescheiden) bijdrage leverden aan de bewustwording in onze regio van de problemen waar de ontwikkelingslanden mee worden geconfronteerd.

Geraagpleegd:

B.J. de Graaf, De Onderstroom,

de roerige jaren zestig, zeventig en tachtig in de Westelijke Mijnstreek
Sittard, 2012

P.van Dam, Wereldverbeteraars

Een geschiedenis van Fair Trade
Amsterdam 2018

Archief Wereldwinkel Sittard,

Sittard, 12 maart 2020

Jan Wetzeler

Bert Poiesz